

โครงการประชุมวิชาการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 21 “สังคมสูงวัย รอบรู้สุขภาพ คุณภาพแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อการดำรงชีพ อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน”

คณะกรรมการบริหารและที่ปรึกษาสมาคมวิชาชีพสุขภาพร่วมกับสภาคนบดี คณะสาธารณสุขศาสตร์แห่งประเทศไทย สภาการสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยเกริก คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ กองสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข ภาควิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมูลนิธิสมจิตต์ สุพรรณทัศน์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงจัดประชุมวิชาการสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 21 ขึ้น โดยวัตถุประสงค์การจัดโครงการประชุมวิชาการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 21 นี้ เพื่อให้

1) บุคลากรด้านสุขภาพ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข จากสถาบันการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในภาครัฐและเอกชน ภาควิชาและนักวิชาการอิสระ องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในประชาคมสุขภาพต่างๆ ได้เข้าใจและตระหนักถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ

2) บุคลากรด้านสุขภาพ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข จากสถาบันการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในภาครัฐและเอกชน ภาควิชาและนักวิชาการอิสระ องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในประชาคมสุขภาพต่างๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการเตรียมการ และแนวทางการดำเนินงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ

3) เป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลการวิจัย นวัตกรรม และผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาสุขภาพและการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการมีสุขภาพดี

โดยรูปแบบของการประชุมประกอบด้วยการบรรยาย อภิปราย การนำเสนอผลงานวิชาการ ผลการวิจัย และนวัตกรรม และการนำเสนอกรณีตัวอย่าง บรรณาธิการจึงเห็นว่า ผลงานวิจัยที่นำเสนอในการประชุมนี้มีคุณค่า จึงขอรวบรวมบทความคัดย่อในงานประชุมวิชาการสุขภาพ

ศึกษามาลงในวารสารวิชาชีพสุขภาพ ซึ่งมีจำนวน 18 เรื่อง และบทความวิชาการ 3 เรื่อง ที่ดังต่อไปนี้

- 1) ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุภายหลังสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 จังหวัดปทุมธานี
- 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพของประชากรวัยทำงานของจังหวัดเพชรบูรณ์และพิจิตร
- 3) ผลของโปรแกรม “แผนไทย พิชิตเบาหวาน” ร่วมกับการส่งสติ๊กเกอร์ไลน์ต่อพฤติกรรมบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกายของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จังหวัดชลบุรี
- 4) โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ ชนิดที่ 2 ณ คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลยะลา
- 5) ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเดินนับก้าวโดยประยุกต์แนวคิดการกำกับตนเองของบุคลากรที่มีภาวะอ้วนโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี
- 6) ผลของโปรแกรม ‘SMART TEETH’ ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
- 7) ประสิทธิภาพของการพัฒนา Platform คัดกรองสุขภาพจิตต่อความรู้ ทักษะการให้บริการและการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในจังหวัดยะลา
- 8) ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
- 9) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
- 10) ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดยะลา
- 11) ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตสุขภาพที่ 6
- 12) ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จังหวัดยโสธร

- 13) ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มา
รับบริการคลินิกปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลยะลา
- 14) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานก่อสร้างใน
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เขตกรุงเทพมหานคร
- 15) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้ป่วยความดัน
โลหิตสูง ตามหลัก 3อ.2ส. ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา
- 16) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- 17) การศึกษาความเครียดและการจัดการกับความเครียดของนักศึกษา ชั้นปีที่1
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา
- 18) ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในเขต
เทศบาลนครยะลา

บทความวิชาการ 3 เรื่อง

- 1) ธนากรเวลา: แนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกสูงอายุ โดยศาสตราจารย์ ดร.สมจิตต์
สุพรรณทัศน์ นายกสมาคมวิชาชีพสุขภาพ
- 2) การทูตที่สร้างพลังละมุน : การสร้างสะพานข้ามวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมสุขภาพ โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ
- 3) สังคมสูงวัยรอบรู้สุขภาพในยุคดิจิทัล โดยรองศาสตราจารย์ ดร.พรสุข หุ่นนิรันดร์

ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุภายหลังสถานการณ์ การระบาดโรคโควิด-19 จังหวัดปทุมธานี

อานนท์ ฉัตรทอง¹ มณฑา เก่งการพานิช^{2*} ชวณ สารข้าวคำ³

บทคัดย่อ

ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดโดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 ซึ่งจะเพิ่มปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตภายหลังสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 332 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานเพื่อหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์และสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.1 รองลงมาคือระดับมากที่สุด, มาก และต่ำ ร้อยละ 28.6, 27.5 และ 10.8 ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ สิทธิการรักษาพยาบาล ลักษณะครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคโควิด-19 ผลกระทบจากโรคโควิด-19 และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวโรคโควิด-19 ขณะที่เพศ สถานภาพสมรสและประวัติการรับวัคซีนโควิด-19 ไม่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต ($p > 0.05$) ดังนั้นหน่วยงานสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ควรมีโครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตมากขึ้นและมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต / ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดโรคโควิด-19 / ผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร.086-067-8389 E-mail: chatthong139@gmail.com

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: รองศาสตราจารย์ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร: 089-777-7043 E-mail: mondha.ken@mahidol.ac.th

³ อาจารย์ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพของประชากรวัยทำงาน ของจังหวัดเพชรบูรณ์และพิจิตร

นฤมล จันทร์มา¹ ไพฑูรย์ สอนทน²

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) มีวัตถุประสงค์ เพื่อวัดระดับความรอบรู้ทางสุขภาพและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรวัยทำงานอายุ 30-59 ปี ในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์และพิจิตร จำนวน 2,002 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยลอจิสติกเชิงพหุ (Multiple Logistic Regression)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรอบรู้ทางสุขภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 34.2 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 29.4 และระดับต่ำมาก ร้อยละ 22.8 และทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ระดับการศึกษา (AOR = 3.44; 95%CI = 2.27-5.22) และการเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพ (AOR = 1.69; 95%CI = 1.37-2.09) มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น บุคลากรสาธารณสุขหรือผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมสุขภาพผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะการพูดคุยอย่างใกล้ชิดทั้งในสถานบริการสาธารณสุขและในชุมชน เพื่อพัฒนาความรอบรู้ทางสุขภาพแก่ประชากรวัยทำงาน

คำสำคัญ : ความรอบรู้ทางสุขภาพ/ สุขศึกษา/ ประชากรวัยทำงาน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 092-5391926, dominiger2524@hotmail.com

²ผู้ประพันธ์บรรณกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 0846233905, paithoon.son@pcru.ac.th

ผลของโปรแกรม “แผนไทย พิชิตเบาหวาน” ร่วมกับการส่งสติ๊กเกอร์ไลน์ ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกายของ ผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จังหวัดชลบุรี

ณิชาร ศรีพุ่มบาง^{1*} เสาวนีย์ ทองนพคุณ²

บทคัดย่อ

เบาหวานเป็นโรคเรื้อรังและเป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้มุ่งศึกษาผลของโปรแกรม “แผนไทย พิชิตเบาหวาน” กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการ ณ คลินิกโรคเรื้อรังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอนาทอง จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 48 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการทดลอง 8 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ จะได้รับสติ๊กเกอร์ “แผนไทย พิชิตเบาหวาน” ผ่านโปรแกรมไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และสถิติวิเคราะห์ ได้แก่ Paired samples t-test Independent samples t-test และ Repeated measure ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกาย ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และพบว่าระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในเลือดลดลง มากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ผลการศึกษาค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกาย และค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในเลือด ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่าในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกาย และค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในเลือด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังนั้นสรุปได้ว่าโปรแกรม “แผนไทย พิชิตเบาหวาน” มีประสิทธิผลที่ดีต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อารมณ์ และการออกกำลังกาย และลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้

คำสำคัญ: โปรแกรม/ พฤติกรรม 3อ./ เบาหวาน/ ผู้สูงอายุ

^{1*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร 087-4893482 E-mail : 64920046@go.buu.ac.th

² คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร 086-3457918 E-mail : saowaneehe@hotmail.com

โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมสุขภาพ ของผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ ชนิดที่ 2 ณ คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลยะลา

รุณีदार กาชัง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองครั้งนี้ เพื่อศึกษาโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ ชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน พฤติกรรมสุขภาพ โดยใช้สถิติ ได้แก่ จำนวน ค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.00 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 56.00 หลังได้รับโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพพบว่า มีผู้ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานการวัดความรู้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 27คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมสุขภาพอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีพฤติกรรมสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 30.00 จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพทำให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานมีความรู้และมีพฤติกรรมสุขภาพดีกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คำสำคัญ : โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ/ พฤติกรรมสุขภาพ/ ผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่

¹ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ, กลุ่มงานสุขภาพโรงพยาบาลยะลา, โทรศัพท์ 084-9198873,
E-mail: runeeda@gmail.com

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเดินนับก้าวโดยประยุกต์แนวความคิดการกำกับตนเองของบุคลากรที่มีภาวะอ้วนโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี

มัทนา แวงวรรณ¹ ศรัณญา เบลญกุล^{2*} มณฑา เก่งการพานิช³

บทคัดย่อ

การเดินนับก้าวเป็นกิจกรรมทางกายมีประสิทธิผลเทียบเท่าการออกกำลังกายแบบแอโรบิคระดับปานกลางถึงระดับหนัก ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มวัยทำงาน การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเดินนับก้าวโดยประยุกต์แนวความคิดการกำกับตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรที่มีภาวะอ้วนของโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี แบ่งตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 33 คน กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมตามโปรแกรมแบบผสมผสานเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ประกอบด้วยกิจกรรมสุขศึกษารายกลุ่มในพื้นที่และแบบออนไลน์ผ่าน Line application เก็บข้อมูลก่อน - หลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-square test, Fisher's exact test, Independent t-test และ Paired Samples t-test ผลการวิจัย พบว่าภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ และค่าดัชนีมวลกาย ไม่แตกต่าง ($p>0.05$) ทั้งจากช่วงก่อนการทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ยกเว้นจำนวนก้าวเฉลี่ยที่พบสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ดังนั้น โปรแกรมสุขศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เพื่อกระตุ้นให้มีกิจกรรมทางกายด้วยการเดินนับก้าวในชีวิตประจำวัน และบูรณาการเป็นนโยบายส่งเสริมสุขภาพของหน่วยงาน

คำสำคัญ: โปรแกรมส่งเสริมการเดินนับก้าว/ แนวความคิดการกำกับตนเอง/ บุคลากรมีภาวะอ้วน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail: Mattanawangvan08@gmail.com

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, Email: sarunya.ben@mahidol.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, Email: Mondha.ken@mahidol.ac.th

ผลของโปรแกรม ‘SMART TEETH’ ต่อความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

กานต์ชนก สมใจ¹, นิยม จันทน์นวล²

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรม ‘SMART TEETH’ ต่อความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 36 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 36 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรม SMART TEETH เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ประกอบด้วย การบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับทันตสุขภาพตามปกติ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ Paired Sample t-test และ Independent t-test ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการทดลอง ความรู้ด้านสุขภาพช่องปากกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (mean diff=6.59, 95%CI=2.51-10.66, p-value =0.002) พฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (mean diff=2.89, 95%CI=1.60-4.18, p-value <0.001) และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (mean diff=1.39, 95%CI=0.11-2.68, p-value =0.034) ดังนั้น โปรแกรม SMART TEETH ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเอง สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนเกิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก และเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง อย่างไรก็ตามผู้ปกครองและคุณครูซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดควรมีการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: โปรแกรมทันตสุขภาพ/ ความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก/ พฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก

¹ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ นักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) โรงพยาบาลศรีสะเกษ อีเมล

karnchanok.so.65@ubu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ประสิทธิผลของการพัฒนา Platform คัดกรองสุขภาพจิตต่อความรู้ ทักษะการให้บริการและการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในจังหวัดยะลา

อวาทิพย์ แว¹ ฐิตา แวหะยี^{2*}

บทคัดย่อ

สุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีและทำให้ตนเองมีความสุขได้ ในปัจจุบันเราต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เสียสุขภาพจิตได้ การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตก็เป็นอีกช่องทางที่จะลดความรุนแรงและป้องกันภาวะคุกคามที่จะตามมา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาช่องทางการเข้าถึงบริการสุขภาพจิต โดย Platform คัดกรองสุขภาพจิต 2. ศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนา Platform คัดกรองสุขภาพจิตต่อความรู้ ทักษะการให้บริการและการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในจังหวัดยะลา ทางคณะทำงานมีการประชุม และหาแนวทางปรับการให้บริการเชิงรุกโดยเน้น 3 หลักการ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1) Screening Platform (Digital Technology) 2) การบูรณาการ 3) One Stop Service นำมาพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตเชิงรุกของศูนย์ให้คำปรึกษา ผลการศึกษพบว่า วัยรุ่นมีการเข้าถึงการคัดกรอง ร้อยละ 100 สามารถวิเคราะห์แบ่งระดับความรุนแรง/แรงด่วน ร้อยละ 100 กลุ่มเสี่ยงได้รับการส่งต่อในรายที่จำเป็นพบผู้เชี่ยวชาญ ร้อยละ 100 และได้รับการติดตาม follow up ร้อยละ 100 และหลังจากพัฒนาทักษะแกนนำ พบว่ามีความรู้ในการคัดกรองและให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าผู้เข้าร่วมมีการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาในแต่ละขั้นตอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.6 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ร้อยละ 35.2 และ 19.8 ตามลำดับ และมีเทคนิคการให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.2 รองลงมาในระดับมากและระดับน้อย ร้อยละ 33 และ 17.6 ตามลำดับ ข้อเสนอแนะ ควรมีพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาในกลุ่มครูและมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : แพลตฟอร์ม/ การคัดกรองสุขภาพจิต/ สุขภาพจิตวัยรุ่น

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลยะลา โทรศัพท์ 081-9572694 e-mail: awatipwae@hotmail.com

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจอาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรและธุรกิจสุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โทรศัพท์ 0896566136 e-mail: dadeennan@yahoo.co.th

ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ศุภรัตน์ เทพภิบาล¹ สุภา เพ่งพิศ^{2*} มณฑา เก่งการพานิช³

บทคัดย่อ

ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่พบได้มากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการจัดการอารมณ์และป้องกันปัญหาสุขภาพจิตได้ การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรมการจัดการอารมณ์ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตกับพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้า โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 382 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-square test ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 44.8) มากกว่าครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้าไม่ดีหรือสามารถจัดการกับอารมณ์เศร้าได้น้อย (ร้อยละ 60.2) และพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) อีกทั้งพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังนั้น ควรมีการเพิ่มนโยบายเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพจิตและควรให้มีการจัดกิจกรรมสร้างความรอบรู้สุขภาพจิต เพื่อให้วัยรุ่นมีความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจ และสื่อสารเกี่ยวกับสุขภาพจิตมากขึ้น ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตตนเองและจัดการอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ ความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต/ พฤติกรรมการจัดการอารมณ์เศร้า/ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เบอร์โทรศัพท์ 080-093-7449 E-mail suparat.the@gmail.com

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: ศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เบอร์โทรศัพท์ 090-409-6399 E-mail supa.pen@mahidol.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เบอร์โทรศัพท์ 089-777-7043 E-mail mondha.ken@mahidol.ac.th

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

กฤตยา ไม้หอม¹ สุนารี ทะนะเป็ก²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจ (Cross sectional) มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 329 คน ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ด้วยข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ Chi – square test และ Pearson’s Correlation

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41, 67.5 และ 56.8 ตามลำดับ) มีการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 88.1) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง การรับรู้เกี่ยวกับป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และแรงสนับสนุนทางสังคมโรคหลอดเลือดสมอง ($r=0.230$, $r=0.201$ และ $r=0.172$ ตามลำดับ)

ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองให้กับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในวางแผนการปรับพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดโรคหลอดเลือดสมอง

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง/ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ/ แรงสนับสนุนทางสังคม

¹ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 0991095211 e-mail: 6357600078@ru.ac.th

² ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 0815318395 e-mail: sunaree.t@ru.ac.th

ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ของวัยรุ่นในจังหวัดยะลา

ธีรศักดิ์ ศรีพิทักษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของวัยรุ่นจังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จังหวัดยะลา จำนวน 436 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ $p < 0.05$

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวม อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 49.3 ความตระหนักรู้ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.0 และพฤติกรรมที่ช่วยลดความเสี่ยงทางสุขภาพ อยู่ในระดับ ต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 63.1 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ได้แก่ เพศ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และความตระหนักรู้ โดยร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมที่ช่วยลดความเสี่ยงทางสุขภาพ ได้ร้อยละ 30.1 ความรอบรู้ด้านสุขภาพพรายองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ช่วยลดความเสี่ยงทางสุขภาพ ได้แก่ ด้านการเข้าใจและการนำข้อมูลและบริการสุขภาพไปใช้ และด้านการประเมินเพื่อการตัดสินใจ โดยร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมที่ช่วยลดความเสี่ยงทางสุขภาพ ได้ร้อยละ 20.3 ดังนั้น ดังนั้น ควรมุ่งเน้นการให้ความรู้ควบคู่กับการเสริมทักษะในการประยุกต์ใช้ข้อมูลและบริการสุขภาพสำหรับใช้ในการตัดสินใจเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของวัยรุ่น

คำสำคัญ : ความรอบรู้ด้านสุขภาพ/ พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ/ วัยรุ่น

¹ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานสุขภาพ โรงพยาบาลยะลา เบอร์โทรศัพท์ 064-2362446 E-mail: jusminetea2004@gmail.com

ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตสุขภาพที่ 6

ปาริชาติ แยมส์¹ สุภา เฟ่งพิศ^{2*} อีสริย์ธิดา ชัยสวัสดิ์ จันทร์สองสุข³

บทคัดย่อ

ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพ แนวทางการสร้างความรอบรู้ต้องสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามโครงสร้างทางสังคม และแนวทางปฏิบัติของชุมชน กลุ่ม อสม. ซึ่งควรจะต้องมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริม พฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพให้กับชุมชน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในเขตสุขภาพที่ 6 มีระยะเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 1 ปี และสมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 410 คน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง จากการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน (Multi-stage Cluster Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบด้วย ตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา และหาความสัมพันธ์โดยสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.1) มี พฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพเพียงพอ (ร้อยละ 28.4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแล ทันตสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ($p = 0.006$) และความรอบรู้ด้าน สุขภาพช่องปาก ($p < 0.001$) ดังนั้น ควรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากให้กับ อสม. เพื่อให้ มีพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพที่เพียงพอเหมาะสม และช่วยส่งเสริมศักยภาพในการเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลงด้านการดูแลทันตสุขภาพที่สำคัญของชุมชน

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก/ พฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพ/ อสม.

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร. 084-781-4683, E-mail: parichart_218@hotmail.com

² ผู้ประพันธ์บรรณกิจ : ศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail: supa.pen@mahidol.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ หน่วยส่งเสริมโภชนาการและสุขภาวะ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail: graphkodom@gmail.com

ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ ของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จังหวัดยโสธร

นันทิยา แสงประจักษ์¹ นิยม จันทน์นวล^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับของประชากรกลุ่มเสี่ยง จังหวัดยโสธร คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 280 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product –Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 60.35 พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.00 และความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.45$, $95\%CI=0.37-0.54$, $p<0.001$) ดังนั้น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับที่เหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเป็นแผนงาน สนับสนุนและส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีทักษะและความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพ/ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ/ ประชากรกลุ่มเสี่ยง

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

² ผู้ประพันธ์บรรณกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี E-mail: Niyom.j@ubu.ac.th

ความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ที่มารับบริการคลินิกปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลยะลา

อีดาชาติ วาเงาะ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพพร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มารับบริการโรงพยาบาลยะลา สำหรับกลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มารับบริการคลินิกปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลยะลา จำนวน 60 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านสุขภาพ โดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ดี ร้อยละ 55.00 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 20.00 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 81.67 รองลงมาอยู่ในระดับไม่ดี และระดับดี คิดเป็น ร้อยละ 11.67 และ 6.67 ตามลำดับ พร้อมทั้งยังพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า บุคลากรทางสุขภาพควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพโดยอาศัยกระบวนการทางสุศึกษาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพเพื่อเพิ่มระดับความรู้ด้านสุขภาพให้มากขึ้น นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: ความรู้ด้านสุขภาพ/ พฤติกรรมสุขภาพ/ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

¹ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, กลุ่มงานสุศึกษา โรงพยาบาลยะลา, โทร. 080-7313876, E-mail: hidaa_tee@hotmail.co.th

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานก่อสร้าง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เขตกรุงเทพมหานคร

อนุรักษ์ กำจัดโรค¹ สุจินดา จารุพัฒน์ มาร์โอ^{2*} มณีรัตน์ ชีระวัฒน์³ สุธรรม นันทมงคลชัย⁴

บทคัดย่อ

งานก่อสร้างเป็นงานที่มีความเสี่ยงสูง อัตราการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานก่อสร้างสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง โดยเฉพาะสถานการณ์ในปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอันตรายจากการติดเชื้อเข้ามาเกี่ยวข้องในการทำงานเพิ่มขึ้น การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยของแรงงานก่อสร้างในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานก่อสร้างจำนวน 224 คน จาก 6 โครงการก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างแรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นชาวไทย ร้อยละ 78.6 อายุเฉลี่ย 34.9 (± 9.8 ปี) ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานระดับดี (ร้อยละ 71) มีการรับรู้มาตรการความปลอดภัยในการทำงานในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49.6) และมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานระดับถูกต้องปานกลาง (ร้อยละ 71.4) สำหรับปัจจัยที่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ ปัจจัยด้านสัญชาติ ($p=0.015$) ชั่วโมงการทำงานต่อวัน ($p=0.044$) ประวัติการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($p<0.001$) และ ประวัติการประสบอุบัติเหตุ ($p=0.006$) และปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ($p=0.006$)

คำสำคัญ : แรงงานก่อสร้าง/ พฤติกรรมความปลอดภัย/ ความรู้/ โรคไวรัสโคโรนา 2019

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โทรศัพท์ 02081-686-1480 E-mail: anurakkam@student.mahidol.edu

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail: suchinda.jarupatn@mahidol.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

⁴ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ตามหลัก 3อ.2ส. ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ฮุดา แวะหะยี¹ พิตรี สะอิ^{2*} วานิตา สะตือบา³ รุสนีตา ดอเลาะ³ อัฟนันต์ มะลี³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงใน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยความดันโลหิตสูง อายุระหว่าง 35 ปีขึ้นไป ที่มารับ บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 396 คน เก็บข้อมูล ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ถึงเดือนเมษายน 2567 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความรู้ การสนับสนุน ทางสังคม และพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งมีค่า KR-20 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบาค เท่ากับ 0.67 , 0.85 และ 0.81 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการ ป้องกันโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือด สมองในผู้ป่วยความดันโลหิตสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ($\beta = 0.003$, $p < 0.05$) อายุ ($\beta = -0.005$, $p < 0.05$) อาชีพ ($\beta = -0.018$, $p < 0.05$) ระดับการศึกษา ($\beta = -0.001$, $p < 0.05$) ความรู้โรคหลอดเลือดสมอง ($\beta = -0.008$, $p < 0.05$) การได้รับการกระตุ้นเตือนจากบุคคล ในครอบครัว ($\beta = 0.041$, $p < 0.05$) การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = -0.041$, $p < 0.05$)

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกัน/ 3อ.2ส./ ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง

¹ อาจารย์หลักสูตร สาธารณสุขศาสตร์และธุรกิจสุขภาพ

^{2*} ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตร วิทยาการธุรกิจสุขภาพ, Email : 406477041@yru.ac.th

³ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตร วิทยาการธุรกิจสุขภาพ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

กัลญญ สายวารี¹ สุนารี ทะนะเป็ก²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 258 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสุขภาพในระดับปานกลาง การรับรู้ด้านสุขภาพในระดับสูง การสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.5, 73.6, 68.6 และ 73.6 ตามลำดับ) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ สิทธิการรักษาพยาบาลและที่อยู่อาศัย และพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เกรดเฉลี่ย รายได้ และแรงสนับสนุนทางสังคม ($r=0.158$, $p=0.011$, $r=0.177$, $p=0.004$ และ $r=0.257$, $p=0.001$ ตามลำดับ) ผลการวิจัยนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมสุขภาพให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ/ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ/ แรงสนับสนุนทางสังคม

¹ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เบอร์โทร 0991095211 e-mail: 6357600029@rumail.ru.ac.th

² ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เบอร์โทร 0815318395 e-mail: sunaree.t@rumail.ru.ac.th

การศึกษาความเครียดและการจัดการกับความเครียดของนักศึกษา ชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา

รูชีดา เช็งมาตี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดของนักศึกษา ชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา และเพื่อศึกษาวิธีการจัดการความเครียดของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวม คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ แบบวัดระดับความเครียด และแบบสอบถามการจัดการความเครียด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 83.41 มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปกติหรือไม่เครียด ร้อยละ 47.5 รองลงมา มีระดับความเครียดสูงกว่าระดับปกติเล็กน้อย ร้อยละ 33.6 ระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 11.26 และระดับมาก ร้อยละ 9.7 และพบว่า เมื่อนักศึกษาเจอความเครียดขึ้น นักศึกษาจะมีวิธีการต่างๆ เพื่อจัดการความเครียด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทุกครั้งเมื่อเกิดความเครียดมากที่สุด ร้อยละ 70.00 รองลงมา ปฏิบัติบ่อยครั้ง แต่ไม่ทุกครั้งเมื่อเกิดความเครียด ร้อยละ 29.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดแก่นักศึกษา รวมถึงการศึกษาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตหรือโปรแกรมการจัดการกับความเครียดของนักศึกษา

คำสำคัญ : ความเครียด / การจัดการกับความเครียด

¹ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการและผู้รับผิดชอบบทความ : กลุ่มงานสุขศึกษาโรงพยาบาลยะลา, โทร.084-3977127 E-mail: ruseeda2533@gmail.com

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ ของนักศึกษาในเขตเทศบาลนครยะลา

มูรณี เจ๊ะน๊ะ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในเขตเทศบาลนครยะลา ประชากร คือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรในสถานศึกษาเขตเทศบาลนครยะลา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 19-20 ปี พักอาศัยอยู่กับเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 37.22 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเรื่องโรคเอดส์ ร้อยละ 37.54 เคยทำกิจกรรมเกี่ยวกับต่อต้านเอดส์ ร้อยละ 36.59 มีประวัติเคยเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ติดเชื้อเอดส์ ร้อยละ 67.51 และมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ระดับปานกลาง และมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์และการป้องกันโรคเอดส์ที่ไม่ถูกต้อง มีประวัติการมีเพศสัมพันธ์กัน ร้อยละ 42.90 และเป็นผู้ที่มีเพศสัมพันธ์แล้วไม่เคยสวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง ร้อยละ 47.79 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1) หน่วยงานด้านสุขภาพและโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมทักษะการป้องกันโรคเอดส์โดยมีหลักสูตรแบบ Home Room 2) ควรมีการให้ความรู้ และสร้างทัศนคติในการป้องกันโรคเอดส์/เอดส์ที่ถูกต้องในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงติดตามดูแล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อโรคเอดส์/เอดส์ 4) ควรจัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะ การป้องกันและการสวมถุงยางอนามัยที่ถูกต้องในกลุ่มนักเรียน 5) ควรเน้นการรณรงค์และประชาสัมพันธ์สถานการณ์ของโรคเอดส์ต่อกลุ่มเยาวชนตามความเป็นจริงอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ / เจตคติต่อพฤติกรรมทางเพศ / นักศึกษา

¹ ผู้ประพันธ์พันธกิจ: นักวิชาการสาธารณสุข,กลุ่มงานสุขภาพศึกษาโรงพยาบาลยะลา,087-8376821,

E-mail: murnee.yalahos@gmail.com

